

จากทัศนคติการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองกัมพูชา ภายใต้การนำของ ฮุน มาเนต

เมื่อ ๑ ส.ค.๖๖ คณะกรรมการการเลือกตั้งกัมพูชา (National Election Committee: NEC) ได้ประกาศผลการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ ๗ ที่จัดขึ้นเมื่อ ๒๓ ก.ค.๖๖ อย่างเป็นทางการ โดยพรรคประชาชนกัมพูชา (Cambodian People's Party: CPP) ของนายกรัฐมนตรี ฮุน เซน ได้คะแนน ๖,๓๙๘,๓๑๑ เสียง จากทั้งหมด ๗,๗๗๔,๒๗๖ เสียง ได้ที่นั่งในสภาแห่งชาติ ๑๒๐ จาก ๑๒๕ ที่นั่ง ที่เหลือ ๕ ที่นั่ง เป็นของพรรคพุนซินเปค ซึ่งได้คะแนน ๗๑๖,๔๙๐ เสียง การเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งสูงถึงร้อยละ ๘๔.๕๘ มากที่สุดในประวัติศาสตร์การเลือกตั้งของกัมพูชา ตั้งแต่สหประชาชาติสนับสนุนการเลือกตั้งครั้งแรกในปี ๒๕๓๖ นับว่าเป็นการเปลี่ยนผ่านอำนาจสู่ นาย (พล.อ.) ฮุน มาเนต บุตรชายวัย ๔๕ ปี ในการเป็นนายกรัฐมนตรีคนใหม่ของกัมพูชาอย่างราบรื่น

รัฐบาลกัมพูชาชุดใหม่ภายใต้การนำของ ฮุน มาเนต

เมื่อ ๑๑ ส.ค.๖๖ นายฮุน มาเนต (Hun Manet) ได้เสนอชื่อและพบกับคณะรัฐมนตรี (ครม.) ชุดใหม่จำนวน ๕๐ คน ณ สำนักงานใหญ่พรรคประชาชนกัมพูชา (CPP) แม้จะยังต้องได้รับการรับรองจากรัฐสภาอย่างเป็นทางการใน ๒๒ ส.ค.๖๖ แต่ภาพของการเมืองกัมพูชาในลักษณะ “การสืบทอดอำนาจจากรุ่นสู่รุ่น” (Generational Succession) เป็นสิ่งที่ปรากฏชัดมากขึ้นผ่านรายชื่อของ ครม.ชุดใหม่^๑ โดย **กระทรวงกลาโหม** นาย (พล.ท.) เตีย เซฮา (Tea Seiha) บุตรชาย จะได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม (ควบตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี) แทนบิดา คือ พล.อ. เตีย บัญ (Tea Banh) ผู้คุมอำนาจเบ็ดเสร็จของกองทัพแห่งชาติกัมพูชา (Royal Cambodian Armed Forces: RCAF) มาอย่างยาวนาน **กระทรวงมหาดไทย** นายซาร์ โซเซ (Sar Sokha) ซึ่งเป็นบุตรชาย จะได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แทน นายซาร์ เค็ง (Sar Kheng) ผู้เป็นบิดา **กระทรวงกิจการพลเรือน** นายฮุน มานี (Hun Many) บุตรชายคนเล็กของ สมเด็จฮุน เซน ที่คาดว่าจะได้เป็นรัฐมนตรีกระทรวงกิจการพลเรือนคนใหม่ **กระทรวงพาณิชย์** จาม นิมล (Cham Nimol) จะเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีพาณิชย์แทน จาม ประสิทธิ์ (Cham Prasidh) ผู้เป็นบิดา^๒ เป็นต้น ซึ่งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่สะท้อนให้เห็นถึงระบบการเมืองผ่านสายสัมพันธ์ทางเครือญาติที่ฝังรากลึกในสังคมกัมพูชาอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม สมเด็จฮุน เซน ยังคงมีบทบาททางการเมืองต่อไปในฐานะประธานพรรคประชาชนกัมพูชา (CPP) สมาชิกสภาแห่งชาติ ประธานองคมนตรีในพระบาทสมเด็จพระบรมนาถนโรดม สีหมุนี และจะดำรงตำแหน่งประธานวุฒิสภาแทน สมเด็จสหาย ชุม หลังการเลือกตั้งวุฒิสภาในวันที่ ๒๕ ก.พ.๖๗

บทวิเคราะห์: จากทัศนคติการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองกัมพูชาภายใต้การนำของ ฮุน มาเนต

๑. การยืนยันไม่เปลี่ยนแปลงนโยบายที่มีต่อจีน เพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสร้างการยอมรับจากประชาชนกัมพูชา เมื่อ ๒๗ ก.ค.๖๖ สมเด็จฮุน เซน ได้ส่งสาส์นตอบขอขอบคุณสาส์นของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ของจีน แสดงความยินดีที่พรรคประชาชนกัมพูชา

ได้รับชัยชนะ โดยระบุว่า ความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือที่ใกล้ชิดของสองประเทศจะยังคงดำเนินต่อไปโดย **“นโยบายของกัมพูชาที่มีต่อจีนจะตั้งบนพื้นฐานของมิตรภาพและความไว้วางใจ ซึ่งรัฐบาลกัมพูชาชุดใหม่จะไม่เปลี่ยนแปลงนโยบายที่มีต่อจีน”**^๔ พร้อมแสดงความยินดีกับจีนที่ประสบความสำเร็จด้านการพัฒนาอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การเป็นนายกรัฐมนตรีของ ฮุน มาเนตได้รับการยอมรับและแรงสนับสนุนจากประชาชนชาวกัมพูชาเพื่อการครองตำแหน่งอย่างราบรื่น จึงมีแนวโน้มที่จะมุ่งไปที่การพัฒนาเศรษฐกิจ และจะเป็น **“แรงขับเคลื่อนสำคัญให้รัฐบาลชุดใหม่มุ่งเข้าหาจีนเป็นอันดับแรก”**^๖ ซึ่งให้ประโยชน์ในการพัฒนาทางเศรษฐกิจแก่รัฐบาลกัมพูชามาอย่างยาวนาน

๒. การเดินหน้าปรับปรุงความสัมพันธ์กับสหรัฐอเมริกา และพันธมิตร เพื่อสร้างความชอบธรรมในเวทีระหว่างประเทศ โดยสมเด็จพระสันตะปาปา ฟรานซิส ได้วางแนวทางไปสู่ **“การฟื้นฟูความสัมพันธ์กับสหรัฐฯ และพันธมิตร ผ่านการดำเนินนโยบายที่เป็นอิสระ หรือลดการพึ่งพาจีน”** สิ่งนี้ชัดเจนที่สุด^๗ คือ การประณามการรุกรานยูเครนของรัสเซียอย่างต่อเนื่อง และลงมติยืนยันอำนาจอธิปไตยของยูเครนในมติสมัชชาสหประชาชาติ ES-11/1 และ ES-11/4 เมื่อ มี.ค. และ ต.ค.๖๕ ซึ่งเป็นแนวทางที่ตรงข้ามกับท่าทีของจีน

จากรายงานเรื่อง The State of Southeast Asia: 2023 Survey Report โดยสถาบัน ISEAS-Yusof Ishak พบว่า ชาวกัมพูชามากกว่าร้อยละ ๙๐ เห็นด้วยกับการตอบสนองของรัฐบาลต่อสงครามรัสเซีย-ยูเครน และถือเป็นคะแนนสูงสุดในกลุ่มประเทศอาเซียน

๓. การดำเนินนโยบายการต่างประเทศที่สร้างความสัมพันธ์แบบหลากหลาย (Multilateralization and Diversification) ฮุน มาเนต ได้กล่าวถ้อยแถลงในพิธีเปิดอาคารใหม่ของกองทัพกัมพูชาจังหวัดกัมปอต เมื่อ ๔ เม.ย.๖๖ ว่า **“กัมพูชามีความใกล้ชิดกับจีน สหรัฐฯ ญี่ปุ่น และอื่น ๆ เช่นกัน นี่คือนโยบายการต่างประเทศของรัฐบาลกัมพูชา”** และ **“หากกัมพูชาพึ่งพาประเทศใดประเทศหนึ่ง และเพิกเฉยต่อประเทศอื่น ก็จะต้องเผชิญกับผลที่ตามมาเหมือนในอดีต”** แสดงให้เห็นถึงความพยายามอย่างเต็มที่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับทุกประเทศในโลกโดยยึดมั่นในจุดยืนที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนกัมพูชา

๔. การขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยคนรุ่นใหม่ การประชุมกับคณะทำงานเยาวชน พรรคประชาชนกัมพูชา (CPP) ในจังหวัดไพลิน นายฮุน มาเนต ได้กล่าวว่า **“เยาวชนจากทุกสาขาอาชีพล้วนมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ”** และเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญตามเป้าหมายของรัฐบาลที่จะเปลี่ยนกัมพูชาให้เป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับสูงภายในปี ๒๕๗๓ และเป็นประเทศที่มีรายได้สูงภายในปี ๒๕๙๓

ข้อเสนอแนะต่อประเทศไทยและกองทัพ

จะเห็นได้ว่า ภายใต้บริบททางภูมิรัฐศาสตร์ในปัจจุบัน ผู้นำกัมพูชารุ่นใหม่ ยังคงมุ่งเน้นการสร้าง ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจกับจีน และเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชาติมหาอำนาจนอกเหนือจากจีน เพื่อประกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงด้านอื่น ๆ ในอนาคต ดังนั้น

๑. ท่ามกลางการแข่งขันของมหาอำนาจในภูมิภาค ประเทศไทยควรยืนยันความร่วมมือ และสนับสนุนการดำเนินการของรัฐบาลชุดใหม่ของกัมพูชาในการสร้างอาเซียนให้เป็นภูมิภาคที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และมีความก้าวหน้าทางสังคมร่วมกันภายใต้การรักษาไว้ซึ่งความเป็นแกนกลางของอาเซียน (ASEAN Centrality)

๒. ไทยควรใช้โอกาสจากความสัมพันธ์ที่ระดับผู้นำในการกระชับความร่วมมือทั้งในกรอบทวิภาคีและพหุภาคี พร้อมทั้งขยายความร่วมมือที่เอื้อประโยชน์ต่อการบริหารจัดการชายแดน และประชาชนตามแนวชายแดนของทั้งสองประเทศ

๓. ไทยควรใช้โอกาสแห่งความสัมพันธ์แสดงความพร้อมในการรื้อฟื้นและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเจรจาในการจัดทำข้อตกลงแบ่งเขตทางทะเลในพื้นที่อ้างสิทธิ์ทับซ้อน (Overlapping Claims Areas: OCA) ทางทะเลไทย-กัมพูชาในอ่าวไทย เพื่อจัดทำข้อตกลงในการนำทรัพยากรปิโตรเลียมมาใช้พัฒนาเศรษฐกิจร่วมกัน

๔. ดำรงความต่อเนื่องในการเฝ้าระวังภัยคุกคามความมั่นคงอันเป็นผลพวงจากการพัฒนาของจีนในกัมพูชา โดยเฉพาะการพัฒนา ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การก่อสร้างถนน ท่าเรือ และท่าอากาศยาน

๕. การเตรียมรับมือด้านแรงงานหากในอนาคต รัฐบาลกัมพูชาดึงคนรุ่นใหม่กลับไปพัฒนาเศรษฐกิจ อาจส่งผลกระทบต่อ การขาดแคลนแรงงานของไทย

อ้างอิง

^๑ Phnom Penh Post, <https://www.phnompenhpost.com/national-politics/ruling-cambodian-peoples-party-poised-next-five-year-term>

^๒ CambJA News, <https://cambjanews.com/tag/tea-seiha/>

^๓ ASIA TIMES, <https://asiatimes.com/2023/07/leaked-peek-at-cambodias-post-election-new-gen-roster/>

^๔ The Diplomat, <https://thediplomat.com/2023/08/cambodia-unveils-youthful-new-cabinet-ahead-of-power-transition/>

^๕ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, <https://www.nia.go.th/news/page/4731/>

^๖ East Asia Forum, <https://www.eastasiaforum.org/2023/02/28/hun-manet-cambodias-rising-son/>

^๗ Fulcrum by the ISEAS - Yusof Ishak Institute , <https://fulcrum.sg/can-cambodias-future-foreign-policy-diverge-from-china/>

^๘ Khmer Times, <https://www.khmertimeskh.com/501267152/gen-hun-manet-values-current-foreign-relations-policies/>

^๙ Khmer Times, <https://www.khmertimeskh.com/501312160/win-win-policy-unites-cambodians-says-gen-hun-manet/>

^{๑๐} ภูมิภาค Radio Free Asia, <https://www.rfa.org/english/news/cambodia/election-nepotism-07202023165821.html>